

AİLE OLABİLMEK

Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan ve ikisinden de birçok erkekler ve kadınlar üreten Rabbinizden sakının. Adını kullanarak birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık haklarına riayetsizlikten de sakının. Şüphesiz Allah sizin üzerinizde gözetleyicidir. (Nisâ 4/1)

Cenab-ı Hak, tek nefisten yarattığını beyan ettiği insanların kimine erkek, kimine de kadın kıyafetini giydirmiştir. Hiç bir insan, seçimini kendisi yapmamıştır. Seçimini yapmadığı, gayreti ve emeği olmadığı bir konu üzerine de ne övünebilir ne de yerinebilir.

O halde makalemize insanı tarif etmekle başlamalıyız. Batı düşünürleri insanı "düşünen canlı" , "hisseden hayvan"², "sosyal hayvan"³, "isyan eden canlı"⁴, "alet kullanan hayvan"⁵ diye tarif etmiş, "insan insanın kurdudur" diyerek son noktayı kendilerince koymuşlardır. Bütün bu tariflerin her birinin doğruluk payı olmakla birlikte, insanın sadece bir boyutu anlatılmış, bütün göz ardı edilmiştir. İnsanın tarifini karanlıkta hiç filî görmemiş birinin tarifine benzetmişlerdir. Hak Teâlâ'nın insanı "ahsen-i takvim" üzere yarattığı⁶ gerçeğinin üzeri örtülmüştür. Diğer yaratılanlardan ayırım noktası olan kulaklar, gözler ve gönüller olduğu hakikati⁷ unutulmuştur.

Batı, insanı insan yapan bütün değerleri, insanı eşyalaştırarak katletmiş, insanın içten ölümüne

sebepe olmuştur. Hak Teâlâ'nın gözetleyici olduğu unutulup, hak ve hukuka riayet edilmeyi kendi koydukları kanunlarla sağlamayı düşünmüşlerdir. Hak ve Hukuku çoklukta arayan bir sistem kurup, insanı bu sistem içinde köleleştirmişlerdir.

Köleleşen insana vaat edilen dünya nimetleri, ötelere görmeye de engel olmuş, başıboş bırakılacağı zannına kaptırmıştır. Hâlbuki Hak Teâlâ; **İnsan kendisinin başıboş bırakılacağını mı sanır?**⁸ ve **Biz gökleri, yeri ve bunlara arasında bulunanları, oyun ve eğlence olsun diye yaratmadık**⁹ buyurmuştur.

Yaratılan her şeyin bir gaye uğruna yaratıldığı bir hakikattir. İnsanın erkek ve kadın olarak yaratılması da bu hakikatin bir parçasıdır. Erkeğin ve kadının, sükunete ermesi ve huzur bulması hedeflenmiştir.¹⁰ Bunun için Allah Teâlâ, evleri huzur ve sükun yeri kılmıştır.¹¹ Evlerde huzur ve sükunun olması için merhameti ve sevgiyi şart koşmuştur.

Size kendi nefsinizden huzura kavuşabileceğiniz diye eşler yaratıp,

aranıza sevgi ve merhamet koymasını da Onun ayetlerindedir. Bunda, düşünen toplum için ibretler vardır. (Rûm 30/21)

Merhamet ve Sevgi insan huzurunun olmazsa olmaz ikilisidir. Acıma duygusu insanın vicdanından, muhabbet ise kalpten gelen sestir. Bu sesleri ancak mutmain olmuş bir kalp ve beden algılar. Mutmain olmak için zikir şarttır. Çünkü kalpler ancak Allah'ın zikri ile tatmin olup, sükun bulacaktır.¹² Cenab-ı Hak en büyük zikir olarak da namazı zikretmiştir.¹³ Sadece Allah'a kulluğun ve sadece Allah'a itaatin, günde beş defa tekrarı mahiyetinde olan namazı o kişiyi iyiliğe götürüp, kötülükten uzaklaştırmayacaksa, hayatlarında hiç bir değişiklik yapmayacaksa kalpleri sükun ve huzura ermeyecektir.

Aynı zamanda zikir; kullanıma hazır bilgidir. Bilgiler kullanılmak için vardır. Kullanılmayan bilgi insanı mutlu etmez. Bilgiler yaşanması için öğrenilir. Yaşanmayan bilgi insanda yüküttür. Bu durumu Hak Teâlâ; **Kitap yüklü merkepeler**¹⁴ benzetmesi ile anlatmıştır.

Sevgi ve merhamet sahibi olmak için şart koşulan mutmain kalp, huzur ve sükuna muhtaçtır. Bundan dolayı, huzur ve sükuna ermek için evleri bina eden Rabbim, bunun helal yoldan yapılmasını istemiş, erkek ve kadına aile kurmanın yolunu açmıştır.

Aile; iç huzurunu yakalamış bireylerin birbirlerinden her konuda destek alması, birbirlerinin örtüsü olması,¹⁵ hayırda birbirleriyle yarışıp, birbirlerine dayanması, biri gidince diğerinin ayakta duramaması, biri olmayınca öbürünün de yarım kalmasıdır.

Aile; iç huzurunu yakalamış bireylerin birbirlerinden her konuda destek alması, birbirlerinin örtüsü olması, hayırda birbirleriyle yarışıp, birbirlerine dayanması, biri gidince diğerinin ayakta duramaması, biri olmayınca öbürünün de yarım kalmasıdır.

Huzurun yolunu sorumluluğu bilmede koyan Hak Teâlâ şu şekilde buyurmuştur;

Ey İnsanlar! Elbet sizi bir erkek ve dışıdan yaratan Biziz. Derken sizi kavimler ve kabileler haline getirdik ki tanışabilesiniz. Elbette Allah katın da en üstününüz, Ona karşı sorumluluk bilinci en üstün olanınızdır. (Hucurât 49/13)

Sorumluluk bilinci ancak, doğruları bilmek ve bu bilgi doğrultusunda yaşamakla olur. Hak Teâlâ şöyle buyurur:

İman edip doğruları yapanlar için hoş bir hayat ve güzel bir istikbal vaat eder. (Ra'd 13/29)

Cenab-ı Hak insanın içine vahiy eder.¹⁶ İyi yaptığı zaman sevinmesi, kötü yaptığı zaman üzülmesi bundan dolayıdır. Kim kötülükte ısrar ederse ziyan uğramış, iyiliği tercih eden ise hem bu dünyada hem de ahirette kurtuluşa erenlerden olmuştur.

İyilik ve kötülüğün tarifini yapmaya gerek yoktur. İyilik ve kötülük herkesin ortak kabul ettiği, evrensel değerlerdir. Bütün güzellikler insanın fitratına yerleştirilmiştir.

Huzur ve sükunun yolunun gösterildiği evlilikte denklik öncelikle iffette aranmalıdır. Hak Teâlâ şöyle buyurur:

Zina eden erkek, zina eden veya müşrik olan bir kadından başkası ile evlenemez; zina eden kadınla da ancak zina eden veya müşrik bir erkek evlenebilir. Bu, mü'minlere haram kılınmıştır. (Nûr 24/3)

Cenab-ı Hak en büyük zulüm olarak anlattığı şirk günahını tevbe edilmediği takdirde affetmez.¹⁷ Hayatın hiç bir alanı şirki kabul etmez. Ailede de şirk koşulması yani eşlerin birbirlerini ikinci sıraya koyması, eşlerinin haklarının başkalarına vermesi, layık olmayanlara ikramlarda bulunulması asla kabul edilmez.

Ayette aldatma, eşlerin boşanma gerekçesi¹⁸ olduğu gibi evlenmeme gerekçesi de kılınmıştır.

Dengenin kalmadığı geleneksel aile algısında tek otorite beylere verilirken hanımlara zulmedilmiş,

günümüzde de ezilen kadın hakkını almak adına erkeğine zulmeder duruma gelmiştir. Haklar ve sorumluluklar karışmış, orman kanunları hâkim olmuştur. Hâlbuki hayatta denge şarttır.

Cenab-ı Hak şöyle buyurur: **Ölümü ve hayatı yaratan O'dur. Bunlar; hanginiz daha güzel iş yapacak diye sizi yıpratıcı bir imtihandan geçirmek içindir.** (Mulk 67/2)

Ölümü ve hayatı denge için yaratan Rabbim, mü'min olabilmenin yolunu da indirilen vahiy; Kur'an ve sünneti ve yaratılan vahiy; kâinat kitabını okumaya bağlamıştır. Ailedeki dengeyi de kadın ve erkek üzerine kurmuştur. Aile hayatındaki denge; Hakların karşılıklı bilinmesi, birbirlerinin haklarına tecavüz edilmemesidir.

Peygamber Efendimiz (a.s.) veda hutbesinde karı koca haklarıyla ilgili şöyle buyurmuşlardır:

*"(Ey erkekler) Sizin kadınlarınız üzerinde hakkınız olduğu gibi kadınlarınız da sizin üzerinizde hakları vardır."*¹⁹

İlgili ayet de şu şekildedir:

Erkeklerin kadınlar üzerindeki hakları gibi kadınların da onlar üzerinde hakları vardır.

Erkeklerin –onlarda bulunmayan- bir dereceleri daha vardır. (Bakara 2/228)

Allah Teâlâ, **Kadınlarınızla örf uygun geçinin**²⁰ buyurmuştur. Örf: Yaraticının kitabına ve o kitaba göre yarattığı fitratına aykırı olmayan, bir toplumda yaşayan insanların genellikle güzel, hoş ve doğru

kabul ettiği davranışlar ve adetlerdir.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

Erkekler kadınların başlarında bulunurlar. Bu, Allah'ın birine diğerinden fazlasını vermesi ve mallarından harcama yapmaları sebebiyledir... (Nisâ 4/34)

Erkeğin rolü bu ayette kavvam olarak belirlenmiştir. Kavvam kelimesi Arapça "م - و - ق" harflerinden türetilmiş ismi mübalağadır. Ayağa kalkmak, yükselmek, yukarı kalkmak anlamlarına gelir.²¹ Bir şeyin veya bir kimsenin başında bulunması, onu koruması, idare etmesi, geçimini üstlenmesi, sorumluluğunu taşıması anlamlarına gelen bu kelime, ismi mübalağa kalıbından olması hasebiyle **bu işi sürekli olarak yapan kişinin vasfıdır.**

Kitapta bu kelime iki yerde²² daha geçmekte ve her iki yerde de genel olarak "hukuku koruma" anlamında kullanılmaktadır. Kavvam olmak, yönetici olmaktır. Kavvamlık görevini iyi yapan beyler huzurlu olacak ve mutlu edeceklerdir.

Kavvamlık görevini en iyi anlayıp yaşayan Hz. Muhammed (a.s.) Efendimiz; "*Sizin en hayırlınız ailesi (eşi) için hayırlı olanınızdır. Ben ailem için hayırlı-*

yım."²³ demiştir.

İyi kadınlar, boyun eğenler ve Allah'ın korumasına karşılık yalnızken kendilerini koruyanlardır... (Nisâ 4/34) buyuran Rabbimiz kadının ve erkeğin Allah'a itaat etmesini²⁴ ve kadına, kendisini eşi yokken de koruması istenmiştir.

"Hz. Peygamber'e (s.a.v) "*Hangi kadın daha hayırlıdır?*" diye soruldu; O da:

*"Kocasını yüzüne baktığı zaman onu sevindiren, emrettiği vakit itaat eden, yanında bulunmadığı vakit malını ve iffetini koruyandır."*²⁵ buyurdu.

Aldatmasından korktuğunuz kadınlara gelince onlara öğüt verin... (Nisâ 4/34) ayetinde ki nüşuz; gözü başkasına dikmektir.²⁶

Hak Teâlâ Nûr Suresinde şöyle buyurur: **Mümin erkeklere söyle: Gözlerini çevirsinler, mahrem yerlerini, korusunlar... Mümin kadınlara da söyle: Gözlerini çevirsinler, iffetlerini korusunlar...**²⁷

Kadının böylesi bir durum ile karşılaşırca ne yapacağını bildiren ayet şu şekildedir:

Eğer kadın, kocasının aldatmasından veya ilgisiz-

liğinden korkuyorsa, aralarında anlaşma yapmalarında bir günah yoktur. Anlaşmak iyidir. Nefisler kıskançlığa hazırdır. Eğer iyi davranır ve kendinizi korursanız bilin ki, Allah yaptığınız şeyin içi yüzünü bilir. (Nisâ 4/128)

Cenab-ı Hak kadın ve erkeği birbirine emanet etmiştir. Ne kadar birbirlerinden emin olurlarsa o kadar huzurlu olurlar. Birbirlerinden gizli saklı bir şeyleri olmamalıdır. Birbirlerine dürüst olmalıdırlar. Birbirlerine güven vermelidirler. Şüpheli sözlerden ve davranışlardan uzak durmalıdırlar. Karşılıklı iyi niyet ve iyi davranış olmalıdır. Zira Hak Teâlâ şöyle buyurur:

Aranızda iyilik ve ihsanı unutmayın. Şüphesiz Allah, yapmakta olduklarınızı hakkıyla görür. (Bakara 2/237)

İyilik yapanlarla kötülük yapanların bir tutulmayaçağını Hak Teâlâ, Câsiye Suresinde şöyle dile getirir:

Yoksa kötülük işleyenler ölümlerinde ve sağlıklarında kendilerini, inanıp iyi ameller işleyen kimseler ile bir mi tutacağımızı sandılar? Ne kötü hüküm veriyorlar! (Câsiye 45/21)

Öyle ise duamız şöyle olmalıdır:

Ey Rabbim! Beni ve soyumdan gelenleri namaza devamlı kılanlardan eyle...

Ey Rabbimiz! Duamızı kabul eyle..." (İbrâhîm 14/40)

Notlar

- 1 Descartes.
- 2 Andre Gide.
- 3 Emile Durkheim.
- 4 A. Camus.
- 5 Marx.
- 6 Tin Suresi: 95/4.
- 7 Secde 32/7-9.
- 8 Kiyâme 75/36.
- 9 Duhân 44/38.
- 10 Rûm 30/21.
- 11 Nahl 16/80.
- 12 Ra'd 13/28.
- 13 Ankebût 29/45.
- 14 Cuma 62/5.
- 15 Bakara 2/187.
- 16 Şems 91/ 8-9.
- 17 Nisâ 4/48.

- 18 Nisâ 4/ 34-128.
- 19 Tirmizi, Tefsir, 10. V, 274.
- 20 Nisâ4/19.
- 21 Müfredat, Ragip el- İsfahani.
- 22 Nisâ 4/138; Maide 5/8.
- 23 İbn Mâce, Nikah, 50, I, 636.
- 24 Ahzap 33/35.
- 25 Nesai, Nikâh, 14, VI, 68.
- 26 Ragip el- İsfahani: Müfredat.
- 27 Nûr 24/30-31.